

УДК 355.31

О.Л. Харитонов¹, А.О. Харитонов²¹Військовий інститут Одеського національного політехнічного університету, Одеса²Командний пункт Повітряного командування «Південь»

О ПРИНЦИПАХ ВЕДЕННЯ ПРОТИПОВІТРЯНОГО БОЮ ТА УДОСКОНАЛЕННІ ТАКТИКИ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ З'ЄДНАНЬ, ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ ППО, НА ОЗБРОЄННІ ЯКИХ ЗНАХОДЯТЬСЯ БАГАТОКАНАЛЬНІ ЗРК СЕРЕДНЬОЇ ДАЛЬНОСТІ

У зв'язку з тим, що засоби повітряної розвідки провідних держав світу мають можливість виявляти мобільні сили та засоби ППО і в реальному масштабі часу передавати цю інформацію на ударні засоби для нанесення по ним удару, принципи ведення сучасного протиповітряного бою необхідно скорегувати і розширити. Запропоновані нові принципи: висока мобільність частин і підрозділів; життєвість в умовах постійної розвідки повітряного противника і нанесення удару по силам та засобам ППО відразу після їх виявлення. На цієї основі запропоновано новий тактичний прийом при веденні протиповітряного бою підрозділом, на озброєнні якого знаходиться ЗРК С-300ПС.

Ключові слова: життєвість, угруповання, бойові можливості, вогневі можливості, протиповітряній бій, бойові завдання.

Вступ

Вірна організація і успішне ведення протиповітряного бою в значній мірі залежать від умілого та творчого застосування командирами і штабами основних принципів воєнного мистецтва в конкретній, під час надзвичайно складної обстановці.

Принципи воєнного мистецтва – це основні вихідні положення, найважливіші рекомендації з організації і ведення бойових дій, які вироблені на основі наукового узагальнення бойового досвіду і учбової практиці військ (сил) [1].

Застосування зенітних ракетних з'єднань, частин і підрозділів (далі: частин і підрозділів) базується на загальних принципах тактики з урахуванням особливостей їх бойових завдань і способах дій.

У такому уявленні до основних принципів ведення сучасного протиповітряного бою відносяться (розроблені у 90-х роках минулого століття доктором військових наук, професором генерал-майором Ф.К. Неупокоевим) [2]: постійна висока бойова готовність частин і підрозділів; знищення повітряного противника на підступах к об'єктам і військам до рубежів виконання їм завдання; раптовість дій; рішуче зосередження зусиль на обороні важливих об'єктів, прикриття головних угруповань військ, знищення найбільш важливих (тактично значимих) повітряних цілей; тісна взаємодія з своєю авіацією, іншими силами і засобами ППО; висока активність і рішучість ведення протиповітряного бою; рішучий маневр силами і засобами; застосування морально-політичного і психологічного факторів в інтересах виконання бойового завдання; всебічне забезпечення протиповітряного бою; підтримання і своєчасне відновлення бойової готовності військ; раціональне поєднання централізованого управління з самостійним веденням бойових дій.

Ці принципи ведення протиповітряного бою розроблялися, коли основою протиповітряної оборони були стаціонарні ЗРК, а засоби повітряного нападу мали обмежені можливості щодо виявлення сил і засобів ППО і нанесення по ним ефективного удару в реальному масштабі часу.

Сьогодні на озброєнні з'єднань, частин і підрозділів ППО ЗС України знаходяться мобільні ЗРК С-300ПС, які складають бойову основу ЗРВ Повітряних Сил. Тому необхідно, з урахуванням того, що на озброєнні частин і підрозділів знаходяться мобільні ЗРК, скорегувати і розширити принципи ведення сучасного протиповітряного бою.

Основна частина

Одними з важливих принципів, на думку авторів, сьогодні слід вважати:

висока мобільність частин і підрозділів;
життєвість в умовах постійної розвідки повітряного противника і нанесення удару по силам та засобам ППО відразу після їх виявлення.

Тактика бойового застосування частин і підрозділів визначена бойовими статутами та іншими нормативними документами. Вона відпрацьовується при проведенні тактичних навчань з частинами і підрозділами, в тому числі з бойовою стрільбою. Вона забезпечує високу ефективність бойового застосування ЗРК С-300ПС.

Але, в умовах постійного розвитку і вдосконалення засобів повітряного нападу ВПС ЗС провідних держав світу та обмеженого фінансування бойової підготовки ЗРВ ЗС України вона може стати недостатньою. Тому, сьогодні питання вдосконалення тактики бойового застосування частин і підрозділів, на озброєнні яких знаходиться ЗРК С-300ПС є дуже актуальним.

Підрозділи можуть вести протиповітряний бій: у складі частин при централізованому управлінні;

автономно окремо;

автономно у складі видового угруповання;

автономно у складі міжвидового угруповання;

у складі видового угруповання при централізованому управлінні (за умовами такого управління);

у складі міжвидового угруповання при централізованому управлінні (за умовами такого управління).

В теперішній час та ближню перспективу, на думку авторів, централізоване управління підрозділами з пунктів управління видових і міжвидових угруповань (крім ЗРВ Повітряних Сил) не можливе. Як що це управління стане можливим, то тактика бойового застосування підрозділів буде такою-же, як у випадку, коли підрозділ буде централізовано управлятися з штатного КП з'єднання або частини.

Тактика бойового застосування підрозділів при веденні ними автономних бойових дій недостатньо вивчена та відпрацьована у військах та потребує подальшого вдосконалення.

Основні варіанти автономних бойових дій:

дії з засідок;

дії в якості підрозділів, які кочують;

дій з бойових позицій на напрямку дій засобів повітряного нападу, які завчасно займають підрозділи.

В [3] запропонований варіант бойового застосування ЗРК С-300ПС, сутність якого є в тому, що б підрозділ здійснював одночасне маневр не основними мобільними засобами, а послідовно (за графіком) окремими засобами не на стартову позицію, а у визначені місця позиційного району дивізіону.

В першу чергу в новий позиційний район повинні висуватися засоби розвідки та пускові установки, які скрито здійснюють маневр в новий позиційний район і знаходяться там у згорнутому стані. При прибутті РПН в цей район здійснюється їх розгортання в бойове положення.

Максимальна відстань між елементами ЗРК в новому позиційному районі час повинна бути нормативною, визначеною керівними документами.

З метою підвищення бойових можливостей і життєвості підрозділу необхідно провести модернізацію ЗРК (згідно критерію «ефективність-вартість») для забезпечення бойової роботи дивізіону при відстані між РПН і пусковими установками та засобами розвідки дивізіону (МВВ, придані засоби: одна з сучасних або перспективних трьохкоординатних РЛС) до 10 (у перспективі 20) км включ-

но. В цьому випадку буде забезпечена висока життєвість дивізіону, а дальня межа зони ураження збільшиться на 10 (20) км.

В позиційному районі дивізіону пропонується мати не менш чотирьох позиції, які завчасно займають пускові установки та засоби розвідки. Причому, непарні позиції займають штатні засоби розвідки дивізіону, а парні – придані. Це необхідно для того, що б забезпечити достатньо часу для їх переведення в бойове положення, тому, що нормативні терміни їх розгортання набагато перевищують терміни розгортання РПН.

Внутрішньопозиційні дороги повинні бути підготовлені в мирний час для здійснення по ним маневру напередодні або при веденні протиповітряного бою дивізіоном.

У складі підрозділу повинна бути передбачена КШМ, яка при здійсненні маневру елементами ЗРК виконує роль основного пункту управління дивізіоном. Причому, на час маневру повинно бути передбачено прийом інформації в мережах оповіщення про повітряну обстановку в межах відповідальності частини, до складу якої входить підрозділ.

Відразу після проведення стрільби по повітряній цілі РПН, пускові установки та засоби розвідки окремо займають свої нові позиції.

Висновки

Таким чином, застосування цього тактичного прийому ведення протиповітряного бою частинами і підрозділами дозволить суттєво покращити їх життєвість та збільшити бойові (вогневі, маневрові) можливості, а також забезпечити тактичну раптовість дій по повітряному противнику.

Все це забезпечить застосування частинами і підрозділами в повній мірі принципів ведення сучасного протиповітряного бою.

Список літератури

1. Военный энциклопедический словарь. – М.: Воениздат, 1984. – 863 с.
2. Неупокоев Ф.К. Противовоздушный бой. – М.: Воениздат, 1989. – 261 с.
3. Пропозиції щодо забезпечення мобільності дій зенітних ракетних частин і підрозділів Повітряних Сил // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил – Х.: ХУПС, 2006. – Вип. №4 (10). – С. 48-51.

Надійшла до редколегії 28.10.2010

Рецензент: канд. військ. наук, проф. В.М. Оленев, НЦ БЗ Сухопутних військ, Одеса.

О ПРИНЦИПАХ ВЕДЕНИЯ ПРОТИВОВОЗДУШНОГО БОЯ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ТАКТИКИ БОЕВОГО ПРИМЕНЕНИЯ СОЕДИНЕНИЙ, ЧАСТЕЙ И ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ ПВО, НА ВООРУЖЕНИИ КОТОРЫХ МНОГОКАНАЛЬНЫЕ ЗРК СРЕДНЕЙ ДАЛЬНОСТИ

А.Л. Харитонов, А.А. Харитонов

В связи с тем, что средства воздушной разведки ведущих государств мира располагают возможностью обнаруживать мобильные силы и средства ПВО и в реальном масштабе времени передавать эту информацию на ударные средства с целью нанесения по ним удара, принципы ведения современного противовоздушного боя, необходимо скорректировать и расширить. Предложены новые принципы: высокая мобильность частей и подразделений; живучесть

в условиях постоянной разведки воздушного противника и нанесения удара по силам и средствам ПВО сразу после их обнаружения. На этой основе предложен новый тактический прием при ведении противовоздушного боя подразделением, на вооружении которого находится ЗРК С-300ПС.

Ключевые слова: живучесть, группировка, боевые возможности, огневые возможности, противовоздушный бой, боевые задачи.

PRINCIPLES OF CONDUCT OF ANTI-AIRCRAFT BATTLE AND IMPROVEMENT OF TACTIC OF BATTLE APPLICATION OF JOINTS, DIVISIONS AND SUBDIVISIONS OF AIR DEFENSE, ON THE ARMAMENT OF WHICH THERE ARE MULTICHANNEL MEDIUM AIR DEFENSE SYSTEMS

A.L. Kharytonov, A.A. Kharytonov

in connection with that facilities of airspionage of the leading states of the world dispose possibility to find out mobile forces and facilities of air defence and real-time to pass this information on shock facilities with the purpose of causing to on by him blow, principles of conduct of modern anti-aircraft fight, it is necessary to correct and extend. new principles are offered: high mobility of parts and subdivisions; vitality in the conditions of permanent secret service of air opponent and buffeting it is been in strength to facilities of air defence right after their discovery. on this basis a new tactical reception is offered at the conduct of anti-aircraft fight subdivision, on the armament of which there is C-300PS.

Keywords: vitality, groupment, battle possibilities, fire possibilities, anti-aircraft fight, battle tasks.